

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Нині у закладі вищої освіти перед викладачем української мови постало завдання не лише надавати студентам певні знання з державної мови, а й виховувати мовно обізнаного науковця і фахівця, здатного ефективно застосовувати набуті лінгвальні знання під час здійснення професійної комунікації. Усе це окреслює нові вимоги і до підготовки викладача, який повинен не лише досконало володіти мовою, а й навчитися успішно і результативно передавати власні знання здобувачам вищої освіти.

Проблемі викладання української мови у вищій школі присвятили свої наукові праці О. Біляєв, В. Каліш, К. Климова, Л. Паламар, В. Усатий та ін. Вивчення державної мови у закладі вищої освіти покликане забезпечити всебічний інтелектуальний розвиток студента, сприяти вихованню високоморальних і високоосвічених громадян. Викладач української мови повинен постійно націлювати роботу у трьох основних напрямках: розвиток мислення, збагачення лексичного запасу, розвиток зв'язного мовлення. Окрім того, курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» повинен забезпечити фахову підготовку з сучасної української мови, сформувані навички культури писемного й усного мовлення. Через це, обов'язковими для розгляду на лекційних і практичних заняттях вважаємо теми: «Державна мова – основа професійного спрямування», «Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації», «Документація з кадрово-контрактних питань», «Українська термінологія у професійному спілкуванні», «Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні».

Вивчення кожної теми курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» потрібно максимально наблизити до потреб, напрямів і спеціалізації закладу вищої освіти, враховуючи останні досягнення лінгвістичної та методичної науки. Оволодіння українською професійною

мовою повинно ґрунтуватися на останніх досягненнях лінгвістики тексту. Недаремно роботу з вивчення фахової мови починають якраз з вивчення поняття державної мови, літературної мови, її ознак, стилів, тексту, складових тексту, роботи з текстом. Засвоєння теоретичних засад поняття тексту є обов'язковою передумовою успішної реалізації завдань, що передбачає курс «Українська мова (за професійним спрямуванням).

Чинна типова програма з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» виділяє для детального вивчення такі важливі загальнотеоретичні проблеми, як мова, мовлення, комунікація. Основні теоретичні засади цих проблем студенти засвоюють, вивчаючи основи розмежування мови і мовлення, з'ясовуючи поняття говоріння (власне мовленнєвий акт) і результату говоріння – тексту. В цей час студенти знайомляться і з основними функціями мови, що в подальшому сприяє усвідомленню й основних функцій різних лексичних одиниць. На наш погляд, варто знайомити студентів з основними ознаками тексту ще на початкових етапах вивчення дисципліни: добирати тексти професійного спрямування і працювати з ними, ставити питання до тексту, виконувати вправи на пошук пропущених слів у тексті, шукати в словнику й намагатися дати власне визначення термінам з тексту, добирати україномовні відповідники до запозик, ужитих у тексті. Це сприятиме кращому усвідомленню ними мовних одиниць, їх використання у контексті, розумінню парадигматичних і синтагматичних зв'язків між лексичними одиницями, стилістичних функцій мовних знаків.

Отже, методика викладання української мови у закладі вищої освіти повинна повсякчас удосконалюватися відповідно до новітніх вимог. Нині у зв'язку з державною політикою щодо зміцнення статусу української мови та сприяння створення єдиного культурного простору України, викладачі у вишах зобов'язані, з одного боку, сприяти успішному вивченню державної мови, а, з іншого, наблизити методику викладання до потреб, напрямів і спеціалізації закладу вищої освіти.